

ปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการ
ของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

นางสาวชวนพิศ พรรัมย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

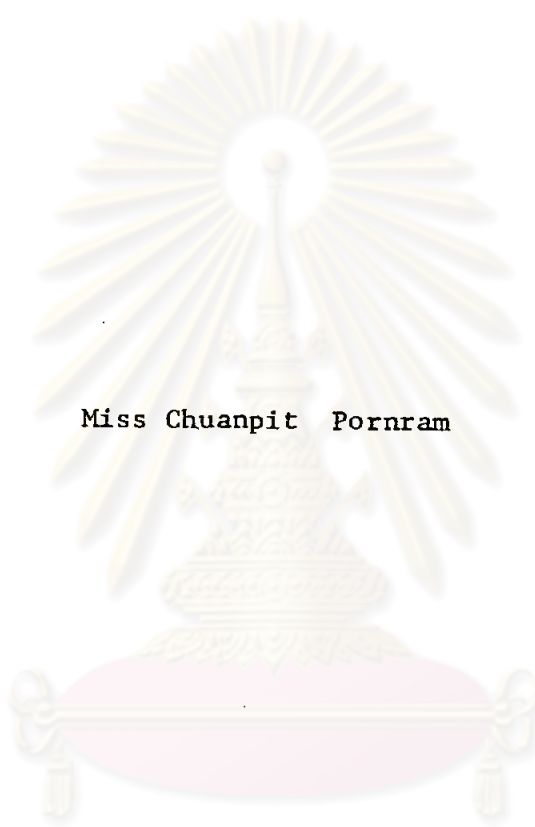
พ.ศ. 2528

ISBN-974-564-463-3

009927

๒ 1648๕๕๙

THE UNIVERSITY LIBRARIANS' PROBLEMS
IN PRODUCING ACADEMIC WORKS

Miss Chuanpit Pornram

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University

1985

ISBN 974-564-463-3

วิทยาลัยอาชีวศึกษา ปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุด
 มหาวิทยาลัย
 โดย นางสาวชวนพิศ พรรัมย์
 ภาควิชา บรรณารักษ์ค่า สตรี
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยค่า สตรี อาจารย์พรระพีมล กุสบุญ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองค่า สตรี อาจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยค่า สตรี อาจารย์ ศ.ส. จันทร์นวล)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยค่า สตรี อาจารย์ พรระพีมล กุสบุญ)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยค่า สตรี อาจารย์ ดร. นงส์กษณ์ ไม่น่ายาก)

..... กรรมการ
 (รองค่า สตรี อาจารย์ ดร. นวดิษฐ์ อินทรามะ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุด
มหาวิทยาลัย
ชื่อผู้ศึกษา นางสาวชวณพิศ พรรัมย์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พระระวีเมธ ฤกษ์บุญ
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา : 2527

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยผลิตผลงานทางวิชาการและประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านรูปแบบ สาขาวิชา และแหล่งเผยแพร่ เพื่อศึกษาปัญหาในการผลิตและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นแนวทางให้แก่ผู้บริหารในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยผลิตผลงานทางวิชาการอย่างกว้างขวาง และเป็นการกระตุ้นให้บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยผลิตผลงานทางวิชาการอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร และในภูมิภาค จำนวน 290 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 248 ชุด ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม 248 ชุด มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ผลิตผลงานทางวิชาการในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2523-2527) มีจำนวนน้อยกว่าบรรณารักษ์ฯ ที่ไม่ได้ผลิต และผู้ที่ผลิตฯ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์ และมีระยะเวลาการทำงานในห้องสมุดในช่วง 4-6 ปี ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้บรรณารักษ์ผลิตผลงานทางวิชาการ คือ ต้องการศึกษาค้นคว้าเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดและแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน และรูปแบบผลงานทางวิชาการที่ผลิตมากที่สุด คือ บทความวารสาร รองลงมาคือ เอกสารทางวิชาการ และคู่มือการปฏิบัติงาน ผลงานที่ผลิตนั้นส่วนใหญ่ผลิตในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ / ไล่นเทศศาสตร์ แหล่งเผยแพร่ที่สำคัญคือ ห้องสมุดที่สังกัด

รองลงมาคือ หน่วยราชการ / องค์กร / สมาคมอื่น ๆ สำหรับปัญหาในการผลิตผลงานทางวิชาการนั้น ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ การไม่มีเวลา ส่วนปัญหาในการเผยแพร่ คือ คัดพิมพ์เผยแพร่ออกมาแล้วจำหน่ายได้น้อย เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในภูมิภาคประสบปัญหาในการเผยแพร่อยู่ในระดับสูงกว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

ในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะนั้น บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรณารักษ์มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการวิชาการ / กรรมการส่งเสริมการวิจัยของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บรรณารักษ์ผลิตผลงานทางวิชาการมากยิ่งขึ้น โดยการให้โอกาสในเรื่องเวลา สัปดาห์หยุดหนุนาการวิจัยหรือผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบอื่น ๆ และจัดหาแหล่งเผยแพร่หรือถือเป็นนโยบายของห้องสมุดในการคัดพิมพ์และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์สำหรับบรรณารักษ์นั้นก็ควรมีความกระตือรือร้นในการผลิตผลงานทางวิชาการ และผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบอื่น ๆ ที่มีการผลิตน้อย รวมทั้งผลิตผลงานในเนื้อหาบรรณารักษ์ค่าสัตรี / ส่นเทศค่าสัตรีที่ยังไม่มีผู้ใดผลิต ตลอดจนผลิตผลงานทางวิชาการในสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย และสำหรับทบวงมหาวิทยาลัยก็ควรได้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับอาจารย์ เพื่อให้การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ได้มาตรฐานและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The University Librarians' Problems in
Producing Academic Works.
Name Miss Chuanpit Pornram
Thesis Advisor Assistant Professor Panpimon Koonlaboon
Department Library Science
Academic Year 1984

ABSTRACT

The purposes of this research are to study the factors, the benefits and the problems in producing academic works of the university librarians, to study and analyze the university librarians' academic works in terms of types, fields and publications. The guidelines for the university library administrators in supporting and promoting the librarians to produce more academic works and also stimulating the librarians to produce more works are also suggested here.

The questionnaires were mailed to 290 university librarians both in Bangkok and other provinces. 248 copies of 290 distributed questionnaires were returned and analyzed statistically by percentage, arithmetic mean and standard deviation by SPSS PROGRAM.

The results of the research can be summed up that most of the university librarians who produced academic works during the past five years (1980-1984) have Master's Degree in Library Science and have been working in the libraries for 4-6 years. The most important factor in producing academic work is to find out new technique and method for improving and solving problems in their professional works. The type of academic works produced

most is periodical articles ; second to them are technical papers and staff manuals. Library and information science are also the fields produced most. The publications are taken care by their own libraries and government offices/organizations/associations. The most important problem in producing is the lack of time and the problem in distributing is small sale volume because the topics are in limited area. However, the university librarians in other provinces face more serious problems than those in Bangkok do.

Most librarians suggest that the university library administrators should encourage them to participate in more academic activities such as sitting in library and university committees involving academic works and research promotion.

According to the researcher's suggestions, the university library administrators should support and promote the librarians to produce more works by giving sabbatical leave, providing funds for librarians' research and other academic works and providing publishers for printing and distributing. The librarians themselves should be enthusiastic in producing academic works and produce them in various forms, contents and subjects. Finally, the Ministry of University Affairs should provide the same regulations and standards for university librarians academic works as they do with those of the university teaching staff.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างมากรจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พระฉวีมล กุลบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น
ตรวจแก้ไขเนื้อหา ตลอดจนขีดเวลาส่วนวนภาษา ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ตั้งแต่
ต้นจนกระทั่งสำเร็จ และได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศ.ล. ฉันทวิมล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ..ไม่หน่ายกิจ .. และรองศาสตราจารย์ ดร. นวดิpty
อนทรามะ ที่ได้กรุณาใช้เวลาในการเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สละเวลาในการอ่าน
และให้คำแนะนำที่มีคุณค่ายิ่ง ผู้วิสัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง
ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อัมพร ปันศิริ ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน
และให้คำแนะนำอัน เป็นประโยชน์

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ได้ให้ทุนในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร และในภูมิภาค
ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์
สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือใน
การแจกและรวบรวมแบบสอบถามให้ ขอขอบคุณ คุณวิสัย อัครคิขยา ที่ได้กรุณาเป็นธุระ
ในการจัดพิมพ์ และท้ายที่สุดขอขอบคุณ คุณสุภาพ สู้ค้นสมัย ผู้เป็นกำลังใจ

ช่วนพิศ ธรรมย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
สมมุติฐานในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากกรวิจัย	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
งานวิจัยในต่างประเทศ	8
งานวิจัยในประเทศ	12
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	13
2. การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	
ความหมายและความสำคัญของผลงานทางวิชาการ	15
ความจำเป็นในการผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์	
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	16
หน้าที่ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ..	17
สถานการณ์และการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งของบรรณารักษ์	
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	17

บทที่

หน้า

รูปแบบผลงานทางวิชาการของบรรณาธิการ	23
หนังสือและตำรา	24
บทความทางวิชาการ	24
บทความวารสาร	24
บทความในหนังสือพิมพ์	25
บทหนึ่ง / ส่วนหนึ่งในหนังสือ	26
บทความในสารานุกรม	26
เอกสารทางวิชาการ	26
คู่มือต่าง ๆ	26
บรรณานุกรม	26
ดรรชนีวารสาร	26
ลัทธิสังเขป	27
คู่มือผู้ใช้ห้องสมุด	27
คู่มือการใช้ห้องสมุด	27
คู่มือนำชมห้องสมุด	28
คู่มือการใช้ดรรชนีและลัทธิสังเขป	28
คู่มือการปฏิบัติงาน	28
คู่มือการฝึกปฏิบัติงาน	29
สื่อต่าง ๆ	29
ลัทธิประกอบเสียง	29
เทปบันทึกภาพ	29
บทความออกอากาศทางสถานีวิทยุ / โทรทัศน์	29
ผลงานวิจัย	29
3. วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
กำหนดกลุ่มประชากรที่จะศึกษา	31
กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	3

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4. สรุปผลการวิจัย <u>อภิปรายผล</u> และข้อเสนอแนะ	58
สรุปผลการวิจัย	59
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	79
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	79
ภาคผนวก ข. การกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนใน มหาวิทยาลัย ตามข้อ 11 (ข)	99
ภาคผนวก ค. บรรณานุกรมผลงานทางวิชาการของ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ราชภัฏ พ.ศ. 2523-2527	106
ประวัติผู้เขียน	141

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	34
2. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ จำแนกตามตำแหน่ง ในห้องสมุด	35
3. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ จำแนกตามหน้าที่ ความรับผิดชอบ	36
4. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ จำแนกตามระยะเวลา การทำงาน	39
5. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ จำแนกตามการผลิต ผลงานทางวิชาการ	40
6. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ ที่ผลิตผลงานทาง วิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	41
7. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ ที่ไม่ได้ผลิตผลงาน ทางวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	42
8. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ ที่ผลิตผลงานทาง วิชาการ จำแนกตามหน้าที่ความรับผิดชอบ	43
9. จำนวนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ ที่ผลิตผลงานทาง วิชาการ จำแนกตามระยะเวลาการทำงาน	44
10. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ทำให้ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ ผลิตผลงานทางวิชาการ	45
11. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประโยชน์ที่ได้รับ จากการผลิตผลงานทางวิชาการ	47
12. จำนวนผลงานทางวิชาการที่บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ ผลิตออกมา จำแนกตามรูปแบบ	49

ตารางที่	หน้า
13. จำนวนผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ จำแนกตามสาขาวิชา	50
14. จำนวนผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ จำแนกตามแหล่งเผยแพร่	51
15. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการผลิตผลงาน ทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ	52
16. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานครเปรียบเทียบกับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในภูมิภาค	53
17. ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะในการผลิตและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยฯ	55

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย